

УДК378.1

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ НАРАТИВИ У ПРАЦЯХ ІВАНА ОГІЄНКА (МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА)

Н.М. Мислович

м. Київ, Національний технічний університет України

”Київський політехнічний інститут”

n.myslovich@gmail.com

У статті розглядаються культурологічні концепції наукової діяльності відомого публіциста, громадського діяча Івана Огієнка. Сучасний етап розвитку вищої школи потребує звернення до інтелектуальних, моральних авторитетів в історії розбудови української держави. Літературний, публіцистичний спадок його праць – це постійне піднімання з колін українців, виховання самоповаги, самоусвідомлення народу, і зрештою – людської гідності. Надзвичайно обдарована людина Іван Огієнко постулював велике коло суспільно-політичних, культурологічних проблем, що не втратили актуальності для розв’язання і в наш час. Інтерес до життя і діяльності постаті такого масштабу допомагає у виборі життєвих пріоритетів і є взірцем духовного служіння своєму народові для сучасної молоді.

Ключові слова: ”десять мовних заповідей”; канонічний переклад; культурологія; ментальність; наративи; плюралізм; позитивізм; теорія терміна; термінографічна практика

У руці Великої Людини Перо – сильніше за меч!

Рішельє

Вступ. В перших наукових розвідках І.Огієнко виявляє плюралізм і максимальну точність в оцінках світового культурного простору, шукає шляхи входження в процеси культурного розвою власного народу. Добре вивчивши і тонко розуміючи фольклорну символіку, мистецьку палітру літературних текстів, їхній художній колорит, літературні жанри, вчений визначає формати створення державних інституцій для підтримки української культури. Протягом довгих років наукової діяльності заявляв про себе як послідовний і енергійний поборник громадянського статусу української мови, як її популяризатор і навчитель, водночас досліджує складні випадки розмовної і правописної практики російської мови. Багато зусиль доклав до відродження української автокефальної православної церкви.

Метою статті є осмислення базових засадничих основ формування нової національно-просвітницької системи освіти і виховання на початку ХХ ст., які систематично ініціював і безпосередньо впроваджував в науку І. Огієнко.

Неоціненний досвід розбудови культурно-виховних інституцій в попередню добу має бути використаний в сучасних реаліях вищої школи і освітньої практики загалом. Новий етап у розвитку української культури розпочинається наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. Незважаючи на ”пропащий час”, за визначенням М. Драгоманова, яким стало для українців ХІХ ст., формується феномен національної свідомості, стає виразнішою національна ідея, що поєднує навколо себе субкультури різних соціальних верств та прошарків в єдиний загальнонаціональний культурний потік.

Слово ставало виразним символом цієї суперечливої доби. В різних галузях національно-культурної сфери домінує динаміка та рухливість розвитку, перш за все науково-гуманітарного знання. Історія запорізького козацтва представлена Д. Яворницьким, українська історія М. Грушевським, українське краєзнавство Д. Багалієм, українське джерелознавство В. Антоновичем, історія української літератури та фольклористики М. Петровим, М. Драгомановим, І. Франком.

Українська культурологія ще тільки визріває як складова світової історії культури. Потрібно було зрозуміти закономірності розвитку української ментальності, принципову формування естетичних смаків, злеті релігійно-філософської думки, а не тільки наповнити науковий вакуум.

Визначальною проблемою у формування національної культурологічної школи цієї доби – це відсутність єдиної національної держави.

Особливе місце в історії української культурології займає концепція І. Огієнка, філософа і культуролога, масштаб особистості якого визначається через сферу його інтересів, вимір і коло досліджених ним проблем. Як і для багатьох вчених-емігрантів, до яких належав в певний період свого життя і І. Огієнко, прогресивним методом досліджень національної культури є позитивізм, спроба наповнити точним і визначеним фактологічним та джерельним матеріалом змістову сутність культури.

І. Огієнко практично популяризував плюралізм культур, тобто рівноправність окремих локальних (місцевих) культур, які у своїй сукупності реалізуються через їхню різноманітність. Він осмислено підійшов до розуміння співвідношення культури і цивілізації.

Громадський діяч та публіцист С. Щоголів за заповзятість до українознавчої діяльності ще в 1912 р. назвав 30-річного І. Огієнка “патентованим українцем” [10, с.10], сформована його думка про І. Огієнка, як неординарного вченого закріпилась остаточно після виходу видання “Українська культура” в 1918 р. Книга, за висловом С. Єфремова, сприймалась як “коротенький та компактний виклад відомостей про українську культуру”, “замість серйозного аналізу, критичної характеристики української культури дає панегірик, свого роду “візерунок цнот народу-орла”, якого він занадто вже перехвалює” [1, с.456]; *amicus Plato, sed magis amicus veritas*. Наступні перевидання датовані 1923, 1995 роками.

Справді, І. Огієнкові майже завжди вдавалося дотримуватись мудрої середини між начальним і вічним, бажаним і здійснюваним, власним і всенародним.

Перебуваючи у Варшаві в 20-их роках, він прагнув видати 30-томне видання “Бібліотеки краєзнавства”, цю ідею він послідовно втілював все своє життя.

У квітні 1937 р. після смерті його дружини Домініки Данилівни приймає постриг. Сталося це 9 жовтня 1940 р. в Яблочинському Свято-Онуфрієвському монастирі. Так в українській культурі з’явився другий з часів Ярослава Мудрого митрополит Іларіон. Під час війни полишає Польщу, деякий час живе і працює в Лозанні, Швейцарії, і врешті-решт переїжджає за океан. З вересня 1947 р. і до самої смерті І. Огієнко живе у Вінніпезі, служить у церкві, стає митрополитом Вінніпегу і з часом всієї Канади.

З великим ентузіазмом сприйняв два всеукраїнські учительські з’їзди, що відбулися в квітні та червні 1917 року, як реформаторські чинники в українізації вищої школи в Україні. Під враженням форуму 17 серпня 1917 р. направив до керівних органів влади свою записку “Про українські кафедри. На увагу Центральної Ради”, де найперше окреслив умови появи чотирьох українознавчих кафедр (української мови, української літератури, української історії та історії західноруського права) у трьох російських університетах: св. Володимира в Києві, Харківському та Новоросійському: “Українська культура стане осередком відомої науки, буде проводити цю науку вперед, вестиме її на користь та на спожиток рідному краю. Коло культури згуртується вся наша молодь, що завше бажає оддати свої сили рідній Україні” [5, с.45]. Зрештою влада під тиском українців дозволила відкрити ці означені кафедри українознавства. З червня по жовтень 1917 р. І. Огієнко долучився до справи організації в столиці народного університету; 5 жовтня 1917 р. на святі офіційного відкриття Київського українського народного університету оголосив перед професурою, студентами і гостями лекцію “Українська культура”, в якій нагадав всім – і друзям, і недругам, – що є такий народ і його культура, а, отже, українці вправі розраховувати на своє історичне право збудувати власну державу.

Лекція була сприйнята з захопленням та ентузіазмом всіх присутніх. За згодою І. Огієнка Генеральний секретар військових справ С.В. Петлюра розпорядився віддрукувати її текст 100 тис. накладом і розповсюдити серед українізованих частин російської армії для підвищення національної свідомості солдатів-українців. В 1918 р. Огієнко підготував курс “Українська культура” для студентів історико-філологічного факультету народного університету. На жаль, всі наміри не були реалізовані в повному вимірі з різних причин, але тим не менш діяльність І. Огієнка із організації першого українського народного університету наукового характеру сприяла не лише успішній реалізації цього унікального культурно-освітнього проекту, а й довела світові здатність українців до самоорганізації з метою підвищення загального культурного рівня народу.

Вивчаючи історичний шлях української культури, він помітив, що українська культура, слугуючи за етнографічний матеріал для формування інших культур, імплементувала історичні шляхи подолання кризових явищ у національній культурі, зокрема, за рахунок досить розвиненого її релігійно-духовного стрижня, що протягом віків запобігав асиміляції та знищенню. Основою цього вважав діяльність Української православної церкви, становлення ж незалежної держави безпосередньо обумовлено рівнем розвитку духовного фактору. Культура може прискорювати державотворчі процеси або, навпаки, гальмувати їх. Наріжним каменем у цьому процесі він визначав мову, через яку здійснюється здатність до національного відтворення. Із занепадом мови гине нація, а з нею й держава.

Сутність поняття “культура” вчений визначав як інтегроване соціальне явище. Поділяв культуру на духовну і матеріальну, тільки духовна культура сприяє розвою людини, народу та суспільства, структурно виділив два рівні: нижчий (культура народна) і вищий (культура інтелігенції чи професійна культура). Вищий рівень культури є показником ступеню розвитку нації та її місця у загальносвітовому вимірі.

Як М.Грушевський в історії, так І.Огієнко в сфері культури розширив в часі межі функціонування національної культури, обстоюючи неперервність культурного розвитку нації. Вперше в українській культурології він порушив питання про ідентичність української культури, шукаючи у її корінні особливості національної ментальності та самовідчуття власної національної культурної самобутності.

Чи не проти сьогоденних українських реалій й нинішніх державних високопосадовців, дії яких призвели до такого кричущого спустошення в українському духовному світі, сумлінно застерігає митрополит Іларіон: “Легке й пильне служіння сильнішому ворогові, зрада своїй вірі, неслухняність своїх провідників, брак дисципліни, непошанування чужої думки, охота валити кожного, хто стоїть вище, легке безтурботне приставання до чужих, а потім безкарне повернення до своїх...” [3, с.70].

Надто гострим постає питання мови при відправах богослужінь українською в храмах однієї з найбільших православних конфесій в Україні – Української православної церкви Московського патріархату. Здавна відомий вислів апостола Павла у зверненні до галатів про те, що в церкві варто п’ять слів зрозумілих сказати, аніж десять тисяч – чужою мовою [6, с.15].

У працях І.Огієнка питання історичної долі нації з погляду її перспективного розвою нерозривні в контексті питань про мову, літературу, культуру. Знати історію свого народу треба, щоб навчатися у неї убезпечувати себе від помилок минулого. На думку вченого, повноцінна нація має культивувати не тільки мовно-літературні, але й історико-мистецькі пам’ятки, а також культ минувшини, культ історичної пам’яті: культ Крут, культ Майдану, культ Соборності. Саме за його ініціативи було запроваджено святкування Дня Соборності України – 22 січня.

Справою всьогожиття митрополит Іларіон вважав канонічний переклад Біблії на українську мову. 12 червня 1962 р. його мрія здійснилась. У Лондоні було видано повний фундаментальний том (який включав і неканонічні книги) Біблії або книги Старого і Нового Завіту на 1529 сторінках. Цей переклад належить до найцінніших й найдосконаліших

перекладів в нашій історії. Відомою є також його монографія “Дохристиянські вірування українського народу”. Особливо незвичним в ній є те, що автор-церковнослужитель описує й подає етимологію язичницьких символів, наприклад, вводить етимологію слова “спекатись”. Пек – божество, що є уособленням домовика. Можливо, з цього ряду і слова “безпека”, “небезпечний”. Це примушує користувачів замислитись над смислами, внутрішніми формами, які й по сьогодні зберігають сучасні слова.

І.Огієнко системно досліджував взаємовплив мови і держави, створив спеціальний курс “Наука про рідномовні обов’язки”, 1936 р. Саме тут сформульовані головні ідеї всіх досліджень Огієнка-мовознавця: “Без добре виробленої рідної мови немає всенародної свідомості, без такої свідомості нема нації, а без свідомої нації - нема державності”[3, с.23]. Наступні лінгвістичні розробки: “Рідне слово. Початкова граматики української літературної мови: Підручник для школярів та самонавчання”, 1937 р. та “Історія української літературної мови”, що вийшла друком в 1995 р.

Під орудою І. Огієнка розроблено правописний кодекс “Правописна система проф. Огієнка 1918-1919 років”.

На його глибоке переконання головними провідниками рідномовної політики мають стати письменники, вчителі, духовенство, інтелігенція загалом.

Він не втомлювався нагадувати кожному українцеві головні свої житейські гасла: не соромитись свого українства, любити рідномову, спілкуватись нею всюди, невпинно вивчати її, дотримуйтесь одного правопису, намагатись не занепасти своєї душі зрадництвом усього рідного.

Проникливо звучать слова болюза долю рідної мови: “Мова – душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб. В мові наша стара й нова культура, ознака нашого національного визнання... І поки житиме мова – житиме й народ як національність. Не стане мови – не стане й національності: вона геть розпорозить потім дужчим народом...”[4, с.40].

Найбільше щастя – для Народу
Віддати все своє життя,
Покласти душу за свободу,
Прийняти за нього й розп’яття...
Я взяв своє серце малими руками
Й віддано поклав Україні до ніг [2, с.5].

Визначальною національною ознакою є – найперше – мова, “...в мові – наша культура, ступінь нашої свідомості. В мові – наша стара й нова ознака нашого національного визнання. Мова – це найясніший вираз нашої психіки, це найкраща сторожа нашого психічного “Я”. Самобутність мови в її історичному розрізі”, – основа праці “Історія української літературної мови”, що вийшла друком у Вінніпезі 1950 р.[4.80]

В курсі “Наука про рідномовні обов’язки” 1935 р., він означив ідеологеми-постулати рідної мови, відомі як “десять найголовніших мовних заповідей”; деякі з них: 1. Мова – то серце народу. 3. Літературна мова – то головний двигун розвитку культури народу. 5. Народ, що не створив собі літературної мови, не може зватися свідомою нацією. 6. Для одного народу мусить бути тільки одна літературна мова й вимова, тільки один правопис. 8. Стан розвою літературної мови – то ступінь розвою культури народу. 9. Як про духовну зрілість окремої особи, так і про зрілість цілого народу судять найперше з культури його літературної мови [4, с.42].

Багатьом нашим сучасникам не вистачає таких чітко сформульованих національних пріоритетів у культурологічному плані при вирішенні загальнодержавних проблем.

Мовознавчі праці про вивчення іноземних мов були також важливим фактором в доробку вченого. Викликає захоплення його “рух” до вивчення багатьох світових мов. Ще в студентські роки в Київському народному університеті І. Огієнко “посильно” навчався у професора В.М. Перетца слов’янської і російської, у О.М. Лук’яненка – мови церковнослов’янської, польської, сербської, у Ю.А. Кулаковського – латинської мови і літератури, у Сонні і Лаціуса – грецької мови й літератури. Знання мов повною мірою реалізувались при перекладі тексту Святого Письма.

Редагуючи часопис “Рідна мова”, І.Огієнко послідовно й неодноразово орієнтувався на термінографічну практику Інституту української мови, на теорію терміна, розроблену українськими вченими. Аналізуючи стан української термінології, слушно зазначав:” Справа наукової термінології – це дуже важлива і складна справа. Термінологія не постає відразу, а звичайно витворюється самим життям упродовж віків духовного життя, потребує державницької традиції для свого усталення. А духовно українська інтелігенція останні шість віків жила (XV-XX ст.) в чужій культурі...Ось чому вироблення української наукової мови ніколи не йшло в нас нормальним шляхом”.[4, с.78]

У науковому, просвітницькому, культурологічному доробку видатного вченого особливе місце займають праці про мову. В них її історія, правовий статус, функціонування в різних аспектах суспільно-політичного та державного життя в Україні, а також тенденції та перспективи розвитку в чужомовному світі. Це сотні сторінок в різноманітних виданнях(книжки, підручники, посібники, словники, часописи, популярні нариси, статті, проповіді, програми, таблиці, плакати, листівки); читацьке призначення текстів – студенти, викладачі, школярі, батьки й вчителі, викладачі, державні службовці, священики. Мовознавча тема посідала провідне місце в усі періоди складної житейської дороги видатного діяча українського відродження..

Показовою й незмірно важливою була діяльність вченого повпровадженню новітніх ідей в практику виховання, що було і залишається надзвичайно актуальним в умовах становлення і утвердження державності України. Коло його наукових інтересів охоплювало проблеми становлення вітчизняної педагогіки, відродження до життя національної школи та формування вітчизняної системи національного виховання загалом.

Педагогічні погляди Івана Огієнка вихоплюють чотири аспекти:

- принципи виховання;
- зміст виховного процесу;
- суб’єкти виховного впливу;
- засоби виховання.

Особливу роль у вихованні молоді він приділяв принципам народності, природовідповідності, культуровідповідності, та гуманізації виховання.

В процесі навчально-виховного процесу учень, студент має наснажуватись українським патріотизмом, національною свідомістю і світоглядом. Невід’ємними складовими в цьому процесі має стати мова, українська культура в її історичному вимірі. Митрополит Іларіон заповідав кожній людині шанувати і берегти рідну землю упродовж життя, надавав великого значення навчанню дітей національним звичаям та обрядам: “Наші рідні звичаї, в яких ми виростили і виховувались довгими віками, мають велике значення, бо це ж вони – основа нашої культури, це та підвалина, на якій стоїть наш народ як окрема нація”. [3, с.69] Українці, на його вимір, мають багату спадщину національного різножанрового мистецтва, особливу роль відводив фольклору, залучав до розуміння змісту народного календаря – системи дат, свят, традиції та інш.

Процеси виховання мають спиратись на принципи гуманізації. Зокрема, в Національній доктрині розвитку освіти України передбачається створення всіх умов для того, “...щоб кожна дитина виховувалась, розвивалась і навчалась в заданому її природою генетичному полі без штучних, які часто створюються самою освітньою системою, перешкод і досягла відповідного до своїх здібностей і бажань рівня освіченості і професійної підготовки”. [8, с.4]

З повагою до особистості розглядає гуманістичну вимогу до опори на позитивне, сутність якої полягає в тому, щоб віднайти в кожній дитині сильні сторони і стимулювати їх розвиток, основне в процесі виховання вбачав у прищеплені любові до свого народу, народної творчості, рідної мови, церкви. В текстах лекцій, промов пропонував доступне тлумачення понять “добро” і “зло”, “сумління”, “совість”. Виховного значення набули і судження про важливість прояву милосердя до оточуючих, важливу роль в процесах формування особистості відводив найперше родині.

Ключовою фігурою у впровадженні національної системи виховання І. Огієнко вважав педагогів-вихователів, особливо наголошував на партнерських відносинах батьків і вихователів.

На переконання професора М. Тимошика, вченого-огієнкознавця, важко сказати в якій із зазначених сфер діяльності Іван Огієнко залишив найпомітніший слід. Одне безперечне: він чесно і сповна служив українській справі. Переконає в цьому хоча б той факт, що бібліографія наукових публікацій, художніх праць вченого, за неповними даними, становить понад 1 тис. одиниць, переважна кількість яких і досі не відома на Батьківщині. Важко назвати ту галузь національної культури, в яку він зробив найбільший вклад. Це життя пристрасного лектора, досвідченого оратора, Великого українського громадянина[9,с.156].

Чіткість і виняткова конкретність у формулюванні мети наукового дослідження – це перша і дуже важлива ознака наукових праць вченого. Друга, не менш важлива риса його наукових студій – це переконливість аргументації за допомогою низки прикладів і фактів, теоретичних постулатів, наведених вірцевою мовою. Наукове мовлення Івана Огієнка вирізняється вишуканою простотою і ясністю вислову, це – третя стильова ознака. Четверта – емоційність..

Висновки. Засвоєння курсу “Українська мова професійного спілкування” відбувається лише на теоретичному рівні. Це стверджують і студенти. Повноцінно засвоїти словесні формули мовного етикету можна лише, звернувшись до народного досвіду спілкування. В мовленнєвому розвитку студентів велике значення має комплекс завдань, який передбачає ту систему розумових дій, якою забезпечується пізнання процесів, що відбуваються у мові, вироблення усвідомлених мовленнєвих навичок і формування любові до рідної мови, а в цілому допомагають розвивати філологічну мовленнєву культуру.

Однією з нагальних проблем культури мови є відродження мовного етикету, в якому відбивається психологія українця: його вроджена інтелігентність, поступливість, доброзичливість, делікатність, людська гідність, привітність. Постать І. Огієнка є яскравим прикладом чеснот українця, що може слугувати взірцем для майбутньої інтелектуальної еліти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. –К:Фенікс,1995. – 688с.
2. Митрополит Іларіон. Вікові наші рани. – Вінніпег,1960. – 60с.
3. Митрополит Іларіон. Книга нашого буття на чужині. Бережимо все своє рідне: Ідеолог.-іст.нариси. – Вінніпег:Укр.наук.богослов.тов-во,1956. –206с
4. Огієнко Іван (митрополит Іларіон).Рідна мова/Упорядн.,авт.передмови та комент. М.С. Тимошик. – К.:Наук.-видав.центр “Наша культура і наука”, 2010. – 410с.
5. Огієнко І. Наука про рідномовні обов’язки / Іван Огієнко. – Львів:Фенікс,1995.–44с.
6. Огієнко І. Українська культура.Коротка історія життя укр.народу: курс, читання в укр. ун-ті. / Іван Огієнко. –К., 1918. –273 с.
7. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя укр. Народу / Іван Огієнко. – К.: “Довіра”,1992. – 141с.
8. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст.// Освіта. – 2001. – № 54-55. – С.4-5.
9. Тимошек М. Голгофа Івана Огієнка / М.Тимошек. – К:Заповіт,1997. – 232 с.
10. Щеголев С.Н. Современное украинство. Его происхождение, рост,задачи / Сергей Никифорович Щеголев. – Киев : Типография Товарищества печатного дела и торговли И.Н. Кушнерева и Ков Москва, Киевское отделение, 1914 . – 158 с.

REFERENCES

1. Efremov, S (1995). *Istoria ukrainskogo pysmenstva* [The history of Ukrainian literature]. Kyiv, Ukraine.
2. Metropolitan Ilarion. (1960). *Vikovi nashi rany* [Our age wounds]. Kyiv, Ukraine: Vinnipeg.
3. Metropolitan Ilarion. (1956). *Kniga nashogo buttja na chujyni. Berejimo vse svoje ridne* [The book of our life on foreign land: Ideological and historical essays]. Kyiv, Ukraine: Vinnipeg.
4. Ogienko, Ivan (Metropolitan Ilarion). (2010). *Ridna mova* [The mother tongue]. Kyiv, Ukraine: Nauk.-vydav.centr “Nasha kultura i nauka”.
5. Ogienko, I. (1995). *Nauka pro ridnomovni obovjazki* [The science about mother tongue]. Lviv, Ukraine: Feniks.

6. Ogienko, I. (1918) *Ukrainska kultura. Korotka istoria jyttja ukr.narodu: kurs, chytan. v ukr .un-ti* [Ukrainian culture: the short history of cultural life of Ukrainian people: the course, given at the Ukrainian university]. Kyiv, Ukraine.
7. Ogienko, I. (1992). *Ukrainska kultura: korotka istoria kulturnogo jyttja ukr.narodu* [Ukrainian culture: the short history of cultural life of Ukrainian people]. Kyiv, Ukraine: Dovira.
8. Nacionalna doktrina rozvytku osvity Ukrajin v XXI st. [National Doctrine of education development in Ukraine in the XXI cent]. (2001). *Osvita*, 54-55, 4-59.
9. Timoshyk, M. (1997). *Golgofa I. Ogiienka* [Calvary of Ivan Ogiienko]. Kyiv, Ukraine: Zapovit.
10. Schogoliv, S.N. (2014). *Sovremennoe ukrainstvo. Ego proishojdenie, rost, zadachi* [Modern Ukrainian studies. Origin, growth, tasks]. Kiev, Ukraine.

Мыслович Н.М. Культурологические концепции в работах Ивана Огиенко (митрополита Иллариона). На современном этапе развития высшей школы необходимо обращение к интеллектуальным, моральным авторитетам в истории украинской державы. Профессор И. Огиенко – ярчайший пример духовного служения своему народу. Литературное, публицистическое наследие его трудов – это постоянное поднимание украинцев с колен, воспитание самоуважения, самосознания народа, и главное – человеческого достоинства. В ранних публикациях И. Огиенко демонстрирует плюрализм и максимальную точность в оценках мировых культурных процессов, ищет пути вхождения собственного народа в культурную среду. Изучив и тонко понимая фольклорную символику, художественную палитру литературных текстов, их колорит, определяет форматы создания государственных институтов для поддержки украинской культуры. В своих научных статьях заявлял о себе как последовательный и энергичный поборник украинского языка, его популяризатор и учитель; в то же время исследует сложные аспекты разговорной и правописной практики русского языка. Много усилий приложил к возрождению Украинской автокефальной православной церкви. Формирование новой национально-просветительской системы образования и воспитания потребовало новых базовых принципов, которые инициировал и непосредственно внедрил в науку И. Огиенко. Известен его “декалог-катехизис языковых заповедей сознательного гражданина”. И. Огиенко – необыкновенно одаренный человек, известен также как поэт, литератор. Живя за границей, он всячески пропагандировал украинское, служил Отечеству всем сердцем до конца своих дней.

Ключевые слова: “десять языковых заповедей”; каноничный перевод; культурология; ментальность; нарративы; плюрализм; позитивизм; теория термина; терминографическая практика.

Myslovich N.M. Cultural narratives in I. Ogienko's works. The current stage of the development of higher education needs to appeal to the intellectual, moral authorities in the history of state. Professor Ivan Ogienko served spiritually his people. Literary and publicist heritage of his works raises self-esteem, self-awareness and dignity of the Ukrainian people. I. Ogienko discovers pluralism and maximum accuracy in estimates of global cultural space, searching for the ways of people's cultural development. Having examined and understood the folklore symbolism, artistic palette of literary texts, the scientist determined the formats of creation of state institutions for supporting Ukrainian culture. During long years of scientific activity, I. Ogienko announced himself as a consistent and vigorous defender of civil status of the Ukrainian language, its popularizer and teacher. At the same time, he was investigating difficult cases of spelling practice of conversational Russian language. He made a lot of efforts in the revival of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church. Formation of the new national system of education required basic fundamental principles that were systematically introduced and implemented into the science by Ivan Ogienko. He is also known as a talented poet. Being abroad, I. Ogienko strongly promoted Ukrainian culture.

Keywords: “ten language rules”; canonical translation; cultural studies; mentality; narratives; pluralism; positivism; the term theory; terminography practice.